

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házasodva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéfő és ünnepek utáni napok kivételével.

Beszerekség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kizárólag visszadási vagy megőrségre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Az aradi beszámoló.

(—a.) A politikai világ érdeklődése ma Aradra volt irányozva, hol a mai magyar politikai életnek egyik elsőrendű tényezője és irányítója Tisza István gróf, a hozzá ragaszkodó s őt követő képviselők nagy gárdájától körülvéve, beszámolóját tartotta.

Az ország mai súlyos helyzetében érthető kíváncsisággal, sőt lázas érdeklődéssel várták a nagy befolyású államférfi nyilatkozatát, hiszen mindenki tudta, hogy ez a beszéd nem annyira beszámoló lesz, mint inkább program a jövőre. Tisza ajkairól pedig a programféle ma nemcsak az ő egyéni véleményét jelenti, hanem az egyuttal a kormánypárt programját képezi.

Tisza meg is felelt a jogos várakozásnak. Mindjárt beszéde elején rátért a tárgyra, az ország borongós politikai helyzetére, melyet az obstrukció okozott. Megemlítette, hogy a mostani obstrukció ürügye gyanánt az árpádi nyilatkozatot tekinti az ellenzék. Hát ha sértést látnak benne, joguk van elégtételt követelni, de nincs joguk emiatt megakadályozni a parlament munkáját.

Majd visszatekintett a múltba, részletesen ismertetve 1908-ból, mikor a koalíciós kormány a házszabályrevíziót csi-

nálta, az akkori vezető államférfiaknak az obstrukciót elítélő nyilatkozatait, ügyesen citálta Justh Gyula, Andrássy Gyula, Apponyi Albert és Kossuth Ferenc beszédeit s áttért beszéde főtárgyára a helyzet szanalására, a kibontakozási kísérletekre, Berzeviczy akciójára.

El kell ismerni, hogy itt Tisza conciliáns hangon beszélt s méltányosnak mondotta, hogy az ellenzék követeléseit lehetőleg honorálni kell, még ha azok a véderőjavaslat módosításával járnának is. Nemcsak nem zárkózott el a béketárgyalások elől, hanem egyenesen és nyíltan kijelentette, hogy meg kell csinálni a békét.

Egyben azonban azt is kijelentette, hogy ha a béketárgyalások sikerre nem vezetnek, akkor más eszközökkel is meg kell találni a módját annak, hogy a parlamenti többség akarata érvényesülhessen.

Elég bő tudósításunk nem szól arról, hogy ezuttal Tisza a választói jog reformjára, mely pedig Justhék részéről a béke egyik főfeltételét képezi, kitért volna. Azt azonban hangsúlyozta, hogy magyar pártok tárgyalnak magyar pártokkal s így meg kell találni az egyetértés útját.

A közel jövő ad feleletet reá, vajjon tényleg megtalálják-e? Szomorú lenne, ha mégsem találnák meg.

A nagyfontosságú beszámolóról tudósítunk a következő:

Tisza István Aradon.

Arad, okt. 19.

Tisza István ma reggel 8 órakor érkezett Aradra. A mindenfelől beharangozott *szociális tüntetés elmaradt*, a függetlenségi pártok lapjaibau, a szociálisták pedig csak a munkapárt-hoz intézett keményhangú átiratukban mondták meg véleményüket Arad város képviselőjéről. A pályaudvaron és a főuton, a hol Tisza vagy *negyven munkapárti képviselő* kíséretében bevonult Aradra, csend volt s a rendőri készségségnek semmi dolga nem volt.

Erdekes, hogy az aradi függetlenségi pártok meglehetősen *neheztelnek* a szociálistákra lanyha magatartásuk miatt. Ok maguk azonban nem tettek semmit.

Tisza és kísérete a második személyvonattal, reggel 8 óra 15 perckor érkezett Aradra. A pályaudvaron és környékén csend volt, a munkapárt is csak kisebb küldöttséggel fogadta Tiszát. Megjelent *Varjassy* polgármester, *Nesnera* Aladár a munkapárt elnöke és néhányan a város előkelőségei közül. Tiszát és kíséretét, mikor a szalonkocsiból kiszállottak, éljenzéssel fogadták, de hivatalos üdvözlés nem volt. Tiszával együtt Aradra érkeztek a következő képviselők:

Gróf Wenckheim László, Hámory László, Herczeg Ferenc, Ugron Zoltán, Sipeky Sán-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A költő szive.

Mikor már a tavasz halkán és nesztelenül beleolvadt a nyárba, a római kertekben viruló rózsák illatukat vesztve hervadásnak indultak és a márványszobrokon megtörő napsugarak tikkasztó hőséget árasztottak szerteszét, a költőnek is ütött az utazás órája. Barátai már elhagyták Rómát; az egyik része a milánói versenyekre és Párisba, a másik csoport pedig Salfomaggiore-ba és Lidóra sietett, ő azonban csak nehezen határozhatta el magát példájukat követni.

A farkasvadászatok vakmerő bátor hőse, a nagyvárosi téli mulatóhelyek blazirt látogatója, most háttérbe lépett és helyet adott a költőnek, aki álmatag, holdvilágos éjszakákon kizárólag csak ábrándjainak és vágyainak szentelte idejét.

Reggel pedig, mikor a fölkelő nap korongja licsókolta a virágokról a hajnali harmatcseppeket, tüzes lóra kapott és gyors vágatásban iramlott a puha, bársonyos gyepen.

Nagyon szeretett lovagolni, mert vad száguldozása közben úgy érezte, hogy a vére gyors-

sabban, erősebben lüktet és minden bánata elpárolog a levegőben.

Az utóbbi időben gyakran lovagolt egy karcsu, elegáns és csábító nő oldalán; de a költő tudta, hogy ez a nő hűtelen, áruló lélek és nagy hiba volna a szíren hálójába kerülni.

Mikor egy reggelen, a napsugárban fürdő Via Appián egymásmellett lovagoltak, a költő mosolyogva megígérte, hogy egy rövid történetet ír majd a nő számára; szerelmük és elválásuk rövid történetét.

Es pajzán alakban megírta a következő kis románcot, mely mögül titokban felzokogott a mélységes fájdalom és egy csokor égő szepűt kíséretében átadta a nőnek, aki mélyen ráhajolt a virágokra, miutha azokat megcsókolná, azután gyönyörűen izezett, sötét szemöldökait ráncokba szedve, mohón olvasta a poétikus sorokat:

Drága donna Liviám!

Ime átnyujtom a rövid történetet, a mesét, mely könnyen valóra válhatott volna! Önnek és ezüstös kacagásának ajánlom!

Volt egyszer . . . nem is olyan régen volt . . . egy csábító szépségű nő, aki minden szívet meghódított és mindenki jótévő tündérének látszott . . . De a szive hideg volt, min-

a sziklából fakadó forrás, változékony volt, mint az őszi szelő, mely a tenger sima tükrét hullámokkal fodrozza.

Egy napon találkozott a költővel, aki a nők szeméből az igazságot ki tudta olvasni, és fénylő, azurkék szemével itt is felismerte a fenyegető veszélyt. Es ez a veszély ellenállhatatlanul vonzotta magához és lelke megtelt ujjongó örömmel, mikor a nő méltónak találta a kíséretére.

Egy gyönyörű, szép reggelen, mikor az egész természet életet, virágot és kábitó illatot lehel, egymás mellett lovagoltak boldog hallgatásban. Odafenn a tiszta levegőben a napsugarakban tüdő pacsirták vidám himnuszokat zengedeztek és a mezők és rétek bódító illatot árasztottak az egymás mellett ügöző szép pár körül; az egész természet szerelemről regélt és a költő — kitűnő hallásával — megértette a titokzatos, édes sóhajokat . . .

Kísérőnje szemében a rétek zöldjét látta visszatükröződni; lengő, karcsu derekát a napsugarak vonták be aranyos zománcokkal és égő piaci szájának bódító mosolya, túlvilági gyönyöröket tartogatott rejtve magában.

Az ősrégi cserfák árnyékában megfeledkezett a költő a tartózkodásról és szívéhez akarta

Valódi Perzsa és Szmirna-szőnyegek legolcsóbb árban kaphatók
Haas Fülöp és Fiai cég RIMANÓCZY-PALOTA.
 Szőnyeg, függöny óriási választékban.

dor, báró Solymossy Lajos, báró Madarassy-Beck Gyula, báró Vojnich Sándor, Hegedüs Kálmán, Darvai Fülöp, Kállay Tamás, Telegdy József, Beöthy Pál, Farkas Pál, Miskolczy Imre, Almásy László, dr. Haydin Imre, Tagányi Sándor, Rednik Gábor, dr. Hoványi Géza, Ercsey Péter, Mikosevics Kanut, Jaross Vilmos, Nemess Zsigmond és Szabó János.

Tisza és kísérei elhagyták a pályaudvart. Tisza mosolyogva nézett szét az állomás előtti téren, látatőket nem látott sehol. Varjassy polgármesterrel és Nesnera pártelnökkel együtt autóbilba ült és a Központi Szállodába robbogott, hol tíz órakor tisztelgéseket fogadott.

Délelőtt fél egy órakor a Központi szálloda nagytermében társasbéd volt, melyen Tisza, és a munkapárt vezető tagjai vettek részt.

Tisza beszéde.

Déután 3 órakor, a nyári szinkörben óriási közönség előtt tartotta meg beszámolóját Tisza István gróf, aki az emelvényen foglalt helyet. A munkapárt elnöke üdvözölte Tiszát. Az üdvözlő és megnyitó beszéd után általános éljenzés közepette emelkedett szólásra Tisza István.

Tisza István azzal kezdte beszédét, hogy nem csupán beszámolni jött, hanem rá akar mutatni azokra a felhőkre, melyek a törvényhozás felett tornyosulnak és amelyeket minden igyekezettel el kell oszlatni. Történelmi visszpillantást vet az obstrukcióra, mely állítólag annak idején az árpádi beszéd által esett sérelem orvoslását célozta volna. Sohsem látott még olyan sérelmet, melyet névszerűtlen szavazásokkal lehetett volna orvosolni. Az obstrukciót elítéli mindenki, de elítélte 1908-ban is. Az akkori miniszterek rámutattak az obstrukció óriási káros voltára, melyek megbélyegezik a magyar parlament munkáját. Annak idején Kossuth Ferenc, Andrássy Gyula beszédekben kifejtették saját nézetüket az obstrukció felől. Ezeknek a beszédeknek az alapján akarta ő a házszabályrevíziót megvalósítani. Nem sikerült. Visszavonult a küzdelem teréről, hogy helyt

engedjen az ellenzéknek, amely meggyőződést szerzett azóta róla, hogy sokkal nehezebb az ország ügyeit intézni, mint a folytonos kifogásokkal a parlament munkáját megakadályozni.

Az utolsó választások alkalmával a nemzet megmutatta, hogy az obstrukciót elítéli. Ennek tanúságát adta azóta számos esetben. Az ellenzék magára nézve tehát végzetes hibát követ el, amikor ezekhez a fegyverekhez folyamodik.

Most a béke érdekében nagyszabású tárgyalások folynak, melyeket Berzeviczy Albert folytat. Kívánja, hogy ezek a tárgyalások eredményre vezessenek. A nemzeti munkapártnak loyálisnak kell lenni és főtétlenül figyelembe kell venni az ellenzék álláspontját. Nem szabad elzárkózni a véderőreform módosításától sem.

Ha azonban az ellenzék még ezek dacára sem hagy fel a harccal és belekényszeríti a munkapártot a küzdelembe, úgy nem fogják tovább tétlenül nézni az ellenzék magatartását és ha kell, nem riadnak vissza a házszabályrevíziótól sem.

Ha harcot akar az ellenzék mi nem riadunk vissza. Ebben a nehéz helyzetben az ország minden igaz hazafiának azon kell lenni, hogy a most folyó tárgyalások sikerre vezessenek. Buzdítani jött Aradra és azt hiszi, hogy a hazának minden fia megfogja őt érteni és elfogja mozdítani a békét.

Tisza István beszéde után ismét a pártelnök tartott beszédet, melynek befejezésével a képviselők kivonultak a vértanuk szobrához és ott koszorút helyeztek el.

A vitarendező bizottság ülése. Az ellenzéki pártok vitarendező bizottsága ma délelőtt a képviselőház kupolacsarnokában ülést tartott. Megállapították, hogy semmi ok sincs arra, hogy az ellenzék eddigi taktikáján változtassanak. A jövő héten ismét névszerűtlen szavazások lesznek, melyeket csak két beszéd fog élelkiteni.

szoritani a szép nőt. A nő nem ellenkezett, kíváncsi volt megtudni, milyen lehet a hűséges emberi szív és olyan kíváncsian szemlélte, mint gyermek az értékes játékszerét. Figyelve hozzá hajította füleit, hogy dobogását egész tisztán meghallhassa, pici, gyöngéd ujjjaival óvatosan nyult a költő szíve után, hogy össze ne törje . . .

A ligeten átcseregdedő tiszta patakocskasomoru csobogással kísérte a vakmerő szívlopást, a költő érezte kebelében az égő fájdalmat és borzasztó sebéből égfelé szökkent a piros vérsugár.

De egyszersmind átzegett lelkén a kimondhatatlan gyönyör, mert az oldalán lovagló nő megígérte, hogy a költő szívét híven megőrzi és majdan egykor sértetlenül visszahadja . . .

Jóleső örömmel látta, hogy a nő saját kebeléhez szoritja, ahová a rideg, kegyetlen természet elfelejtett szívet alkotni.

A szép nő azután eltávozott a költőtől . . . messze, nagyon messze eltávozott.

Ujjában végre találkozott egy sokat utazott férfival, akinek léngoló, tüzes tekintetű és édes szerelemről ékesen zengő, bűvös hangja volt és a nő mohón l-ste minden

szavát és rámosolygott gyönyörű kékségű szemével.

Egy estén ott ültek az élénk nagy város egyik házának erkélyén; lábaiknál hullámzott a tömeg, mint a medréből kicsapott patak . . . fejeik felett a csillagok milliói tündököltek magasztos fényben . . .

A férfi epedve hajolt a nő csábitó, piros ajkaihoz és hirtelen meglepetve hallotta szívének szokatlanul hangos és erős dobogását . . . A szépséges nő gyorsan felemelkedett és gyorsan mondta:

— Ez nem az én szívem! Egy költőtől kaptam ajándékkal Ha akarod — folytatta felkacagva — megmutatom, milyen egy szerelmes költő szíve . . .

— Azt hiszem, — válaszolta a férfi, — hogy a költő szíve rokonságban áll a csillagokkal, amelyeknek gyakran megvallja és elpanaszolja bánatos szerelmét! Nézd csak, nézd, milyen ábrándosan ragyognak ránk, a fénylő csillagok . . .

— Gyönyörű gondolat! — mondta a szép nő és kitépte kebeléből a szívet, melynek megörzését szentül fogadta, egy pillanatig rózsás tenyerén becézte, azután vidáman felkacagva,

Jubilál a pénzügyigazgató.

Negyven évig a köz szolgálatában.

Papp Miklós miniszteri tanácsos, a nagyváradi kir. pénzügyigazgatóság érdemekben gazdag vezetője most tölti be közhivatalba lépésének negyvenedik évfordulóját. Papp Miklós, aki közel két évtizede vezet a nagyváradi királyi pénzügyigazgatóságot, mindenkor tevékeny tagja volt a város társadalmának s az állam érdekeinek megvédése mellett, mindig szemelőtt tartotta a polgárság jogait is.

A nagyváradi királyi pénzügyigazgatóság, az összes vidéki pénzügyigazgatóságok között a legnagyobb; — valóságos kis pénzügyminiszterium. Vezetéséhez miandkor olyan emberre volt szükség, aki dolgozni tud, aki fegyelmet tud tartani a sok alkalmazott között. Tizenhét évvel ezelőtt, amidőn üresedésbe jött a nagyváradi kir. pénzügyigazgatói szék, a pénzügyi kormány Papp Miklós nyitrai pénzügyigazgatót nevezte ki nagyváradi pénzügyigazgatóvá, hogy rendet teremtsen az elhanyagolt pénzügyi kerületben. Oriási energia kellett ehhez. Az akkori közállapotok bizony nem a legrózsásabbak voltak s a »fininc«-nak kevesebb volt a tekintélye, mint most az utcasarki hordárnak. A tárkányi pálinkafőzők és a nagylétei dohánycsempészek, virtusaikról messzelödőn híresek voltak s pénzügyi tekintetben, már szinte neveltséges volt az állambatalom. Papp Miklós pénzügyigazgató erélyes kézzel fogott a rendcsináláshoz és rövid idő alatt a nagyváradi pénzügyi kerületből minta pénzügyigazgatóság lett.

Papp Miklós érdemeit a legfelsőbb helyen is elismerték, őfelsége királyi tanácsossá nevezte ki. Nagyvárad város polgárai is honorálták a derék köztisztviselő érdemeit, négy ízben választották városatyává.

Tíz évvel ezelőtt, midőn hivatalnokoskodásának harmincadik évét jubilálta, tisztviselő társai és Nagyvárad polgárai meleg ünnepelés-

kidobta az éj sötétjébe, a magányba, a feledésbe . . .

— Mit tettél a szívemmel? — kérdezte a költő, mikor hosszú idők multán a szép asszonnyal ismét találkozott.

A nő ragyogó szemével, cseresznyeajkaival rámosolygott és negédesen így szólott:

— Megőriztem . . . olyan jól megőriztem, kedves barátom, hogy most már magam se találom rá!

A költő ekkor érezte, hogy hűséges szíve örökre elveszett és behegedt sebéből újabb vérsugarak fakadtak . . .

Mikor donna Livia a kis románc végéhez jutott, felemelte tekintetét a málázó költőhöz és nevetve így szólt:

— A mese kedves, bájos, de nem hiszem hogy igaz! . . . De azért köszönöm, hogy nekem ajándékozta szívet és ígérem, hogy hűségesen megőrzöm! Legalább addig, amíg ismét találkozunk és sértetlenül visszaadhatom!

Azután kézcsoakra nyujtotta fehér kezét és elmerengve lenézett a hervadó rózsákra . . .

A költő távozása után a fehérbe öltözött nőalak még sokáig ott állott a nyitott ablaknál

20 százalékkal olcsóbb uri ruha beszerzési forrás.

Ha tinom szövetből készült divatos és modern szabású ruhát szeret viselni olcsón, sétáljon el

Darabont Gyula előnyösen ismert uri szabó divattermébe, Páris-u. 12. sz. alá, vagy hívja fel 980 sz. telefont,

mert azért van mellékutcában ez a különben teljesen modernül berendezett divatterem, hogy vevőit olcsón és jól szolgálhassa ki. Dus raktárba megérkeztek a legjobb gyártmányú angol, francia, skót és hazai szövetek, double felöltő és divat mellénykék berendezkedésben olyan, hogy a legkényesebb izlést is kielégíthetem. Műhelyemet és miniatúrát bárki vételkényszer nélkül megtekintheti. **Elsőrendű munkaerők.** Vidékre mintát küldök, esetleg egy jól álló viselt öltöny beküldésére elég, erről ujjat készítek. **Hitelképes egyéneknek és tisztviselőknél részletre is.**

ben részesítették Papp Miklóst, sőt szülővárosa Gyulafehérvár is kitüntette egykori érdemeiért örökös tb. tisztelet főparancsnokká választotta őt.

A negyven évi fáradtságos hivatali munka után még ma is fiatalos kedvvel dolgozik Papp Miklós és délutánonként, mikor már senki sincs hivatalban, a pénzügyigazgatót íróasztala mellett, munkában lehet találni.

Papp Miklós csendesesen, zajtalanul akarta hivatalba lépésének negyvenedik évfordulóját megülni, de a pénzügyigazgatóság alkalmazottai meleg ünneplésben akarják részesíteni hivatalfőnöküket, aki a legjobb akarója minden alkalmazottjának.

Egy évvel ezelőtt a király miniszteri tanácsosa nevezte ki a pénzügyigazgatót. A pénzügyi kormány mindig a legnagyobb elismeréssel volt Papp Miklós érdemei iránt s most szolgálatba lépésének negyvenedik évfordulója alkalmából magas rendjellel tünteti ki a felség.

A béketárgyalások. Berzeviczy Albert ma ismét folytatta a béketárgyalásokat. A Ház elnöki szobájában Gaál Sándor Kossuth-pártit fogadta és vele tanácskozott. A folyosón kisebb-nagyobb csoportokban szünet nélkül beszélnek a béke eshetőségeiről. Gróf Andrássy Gyula előbb Kossuth Ferencsel, aztán Fusth Gyulával tárgyalt. Kossuth Ferenc Holló Lajossal, gróf Batthyány Tivadar gróf Andrássy Gyulával tanácskozott. Még mindig azt hiszik, hogy van remény a megegyezésre. Az kétségtelen, hogy a költségvetés tárgyalásának idejére tegegyezés nem lesz.

Gróf Andrássy Gyulát ma délelőtt a hírlapírók megkérdezték, hogyan állnak a béketárgyalások. A gróf így válaszolt:

— *A béke ügye soha olyan jól nem állt, mint ma,* mert váratlanul kedvező fordulat állott be a tárgyalásokban.

Berzeviczy Albert elnök kijelentette, hogy folytatja a tárgyalásokat és reméli 8–10 nap alatt tisztázódik a helyzet.

és fehér csipkekendőjével mindaddig integetett, míg a költő végleg eltűnt a homályban...

Néhány hónappal később Rómában a Trinita dei Monti lábánál véletlenül ismét találkoztak. Már tél volt, a del Bernini kútján a víz jéggá dermedt és az egész vidék sűrű hólepel alatt szunnyadozott.

De a költő, a bundájába burkolt, kipirult arcú őt most még sokkal szebbnek találta.

— Mit tett a szívemmel? — kérdezte, felindulását elfojtva, könnyedén gunyoló hangon. — A mese tehát mégis igaz volt!... Hová dobta a szívemet?...

— Miféle szívről és milyen meséről beszél, kedves barátom?

— Arról, melyet önnek, a jövőt megsejtvé, irtam... Hát már nem emlékszik rá?... A nő tagadólag megrázta szép fejét és csodálkozva nézett a költőre nagy, azurkék szemével.

— En nem tudok semmiféle meséről, barátom!... De hagyjuk a badarságokat és beszéljünk érdekesebb dolgokról!... Mondja csak, megvan még az a gyönyörű pej lova, vagy már eladta!...

Riccardo Pierantoni

A tejjelállítás Nagy-Váradon.

Az élelmezési bizottság ülése.

A tejjelállítás egyik legfontosabb megoldandó kérdése Nagyváradnak, mert a mai állapot közegészségügyi tekintetből egyenesen veszedelmes. Bebizonyíthatólag a járványos betegségek legtöbbjét, vörhenyt tifuszt stb. a tejjel hordják be Nagyváradra.

Megtörtént pl. Nagyváradon az egyik házban, dacára a példás tisztaságnak, tifusz betegség lépett fel. Szorgos kutatás után meglett állapítva, hogy a veszedelmes betegséget egyik közeli községből a tejjel hozták be. A tejes asszony kis gyermeke tifuszban halt el s ezen gyermek hideg vízben kiöblített szennyes ingecskéjének darabjait tekerte az asszony a tejes üveg dugójára.

Az ilyen és hasonló tapasztalatok érlelték meg azt az eszmét, hogy mint más városokban, Nagyváradon is házi kezelésbe vegyék a tejjelállást.

Az élelmezési szakbizottságot felszólította Nagyvárad város tanácsa, hogy készítsen a tej kérdésben szabályrendeletet, hogy lássa, miként szándékoznak megoldani a kérdést.

A szakbizottság tegnap ismét ülést tartott e tárgyban, amelyen jelen voltak: Gerő Armin elnök, dr. Mártonffy Marcel, dr. Edelman Menyhért, Halász Gyula, Weingärtner Andor, dr. Mayer László, dr. Nemes Aron, Réz Mihály, Fried Ferenc, Horváth Géza, Schenker Mihály, Löwenstein Zsigmond, Popper József, Sas Ede és János Gyula I. alkapitány.

Elnök ismertette a tanács megkeresését, a szabályrendelet elkészítése iránt.

Dr. Edelman Menyhért nem a szabályrendeletet tartja első dolognak, mert azzal kell előbb tisztában lenni, hogy mily módon lesz a kezelés és a meggyével karöltve kell a kérdést megoldani, mert e nélkül mit sem ér az egész dolog. Előbb akciót kell indítani s eldönteni, hogy házi kezelés lesz-e, vagy ha magánkézben, akkor oly kantálékkal kell körülvenni, mintha városi kezelésben lenne. A biharmegyei gazdasági egyesülettel karöltve lehetne a kérdést megoldani. Az egyesület összehívna a megye belülről nagyobb tejtermelőket s megbeszélnek velük, hogy mennyi tejet bocsátanak naponta rendelkezésre. A tejet egy központba szállítanák, ahol vegyelemeznek s azután bocsátanák áruba. A közönség szívesen venné a tiszta jó tejet. A tanács e tekintetben felkérné a gazd. egyesületet. A szabályrendelet enélkül mit sem érne, sőt csak ezután lehetne azt elkészíteni, a viszonyokhoz mérten. A jelenlegi tejkereskedőkkel legfeljebb egy évre vannak a szállítási szerződések megkötve, addig a dolgot elő lehetne készíteni. Esetleg akadna 500 kereskedő, akik a leplombázott, dátummal ellátott üvegekben elárusítanák a tejet. A más-nemű elárusítás, házalás be lenne szüntetve.

Weingärtner Andor kijelenti, hogy a gazd. egyesülettel készítené a szabályrendeletet. Azonban az az első kérdés, hogy a város hajlandó-e a központi tejszarnokot felállítani, ha igen, az esetben készítené meg az egyesület mindent javasolná továbbá, hogy a főkapitány tekintse meg Temesvárott a városi tejkezelést.

Schenker Mihály azt tudja, hogy pl. Brassóban részvényiársaság összeszedi a tejet s drágábban adja el. Az árat egész évre meg kell szabni. Tapasztalatból tudja, hogy nem a

vidéken, hanem főleg Nagyváradon hamisítják a tejet. A városban 3–4 helyre kellene összpontosítani a tej eladását.

A szakbizottság megállapodott abban, hogy felkéri a tanácsot, miszerint a főkapitányt és az orvosi hivatal egyik tagját küldjék ki Temesvárra a tejkezelés és elárusítás tanulmányozására, s azután a gazdasági egyesülettel lépjen érintkezésbe; végül a törvényhatóság határozza el a házi kezelést és a tejszarnok felállítását.

A képviselőház ülése. Berzeviczy Albert elnök 10 óra után nyitja meg az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után, Elnök bemutat több rendbeli feliratot és kérvényt, amelyeknek hovátulására nézve az elnöki előterjesztéssel szemben *Abrahám Dezső* ellenindítványt terjeszt elő.

Az ellenzék ezekre névszerinti szavazást és annak a következő ülésre való halasztását kéri.

Elnök így rendelkezik.

Ezután következtek a napirend szerinti névszerinti szavazások.

A vármegyei kórházi választmány ülése.

A vármegye kórházi választmánya tegnap rendes havi ülést tartott, melyen Fráter Barnabás alispán, mint a választmány elnöke elnökölt. Az ülés megnyitása után Fráter Barnabás alispán üdvözölte Fetszer Antal fejszentelt püspököt abból az alkalomból, hogy a király a Ferenc József-rend középkeresztjével és a csillagokkal tüntette ki. Üdvözlésében kitért az alispán a püspök buzgó ténykedésére, melyet a vármegye minden ügyében, de különösen a kórházi választmányban kifejtett. Fetszer Antal, akit megérkezésekor lelkes éljenzéssel fogadott a választmány, meleg szavakban köszönte meg az üdvözlést s kijelentette, hogy a vármegye ügyeivel szemben a jövőben épp oly buzgalommal fog viselkedni, mint eddig tette.

Az ovációk lecsillapulta után rátértek a napirendre, melynek első tárgya volt a kórházi szállítások ügye. Fráter Barnabás alispán bemutatta a választmánynak a miniszter ismeretes leiratát, melyben a kórház részére eszközrendelő szállítási szerződések közül ötöt megsemmisített. Megsemmisítette a miniszter a kötszerek, irodaszerek, ruhásművek, bádigos munkák és fűszerek szállítási szerződéseit.

Az alispán javasolja, hogy a választmány új árlejtést tartson, amit a választmány el is határozott.

Rátértek ezután a 48-as egyesület elnökségének ama beadványára, melyben kérték, hogy a honvédeket ingyen gyógykezeljék a kórházban. A választmány a kérelmet teljesítette.

Következő tárgy volt Fráter Imre igazgató főorvosnak amaz indítványa, hogy a kórház részére villamos fűtőgépet szerezzenek be. Az indítványt elfogadták, ellenben azt a javaslatát az igazgatónak, amelyben kérte, hogy a vízvezetéki munkálatokat házilag eszközöljék, elvetette a választmány.

Weiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Weiszlovits Lajos**

Versár István orvosra vonatkozólag a választmány elhatározta, hogy előterjesztést tesz a főispánhoz, miszerint nevezze ki tb. osztályfőorvossá.

Az új osztályfőorvos így megszűnnék rendes segéd orvos lenni és a kórház Röntgen gépeit saját használatára megkapná azzal a kikötéssel, hogy ennek ellenében köteles a kórház betegeit díjtalanul röntgenezni. A gépeket természetesen saját praxisára is használhatja az orvos.

Ezután még több kisebb ügy elintézésével az ülés véget ért.

Finom női szabóság!

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy egy elsőrendű modern szabás vezetése alatt finom női szabóságot rendeztem be.

Tisztelettel

FLEGMAN

divatháza.

Bémer-tér. Alapított 1888.

Czipő, kalap, harisnya és fehérnemű
legjobban és legolcsóbban

REICHARD áruháza

cégnél, Fő-utcza szerezhetők be.
Gymnasium, Reál és Polgári
iskolai diák sapkák.

TORNA CZIPŐK.

115

UJDONSÁGOK.

Bendkívüli közgyűlés a vármegyén.

Biharvámegye törvényhatósága a jövő hét folyamán szerdán rendkívüli közgyűlést fog tartani, a közgyűlés egyedüli tárgya a Pesti Hazai Első Takarékpénztár ajánlata, illetve kölcsönkötvénye a szalárdi főszolgabírói lak és hivatalos helyiség építése költségeire felvenni határozott 48000 koronás kölcsönre nézve. A rendkívüli közgyűlésre tegnap küldte szét a meghívókat a főispán.

A közgyűlés dacára annak, hogy a fenti tárgy képezi a napirendet, mégis nagy érdeklődésre számíthat, mert ezen a közgyűlésen be fogják jelenteni *Beöthy* László kereskedelmi miniszterre történt kinevezését, amely alkalmából a törvényhatóság valószínűleg küldöttséget fog kiküldeni a miniszter üdvözlésére.

A közgyűlés délelőtt 10 órakor lesz a vármegyeház nagytermében.

* **Öt új páholy a színházban.** Nagyvárad városi ügyi bizottságában felmerült az a terv, hogy a Szigligeti színházban a földszinti állóhely helyére 5 páholyt építsen a város s ezáltal a földszinti állóhelyek közönsége két új kényelmes kijárót is nyer, amire tűzbiztonsági szempontból úgy is igen nagy szükség van. A városi mérnöki hivatal már elké-

sztette erre vonatkozó tervezetét és költségvetését, amely szerint az átalakítás 9895 koronába kerülne.

* **Beöthy László kinevezése.** A hivatalos lap mai száma közli a következő két királyi kéziratot:

Kedves Lukács! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére önt a kereskedelmiügyi magyar miniszterium ideiglenes vezetéséül, e téren is tett hasznos szolgálatai elismerése mellett, ezennel felmentem. Kelt Bécsben, 1911. évi október 18-án. *Ferenca József* s. k., gróf *Khuen-Héderváry Károly* s. k.

Kedves Beöthy! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére önt kereskedelmiügyi magyar miniszteremné ezennel kinevezem. Kelt Bécsben, 1911. évi október 18. *Ferenca József* s. k., gróf *Khuen-Héderváry Károly* s. k.

Az új kereskedelmi miniszter hétfőn teszi le a hivatali esküt és valószínűleg szerdán délelőtt veszi át a kereskedelmi miniszterium vezetését. A képviselőházban tegnap délelőtt Stettina József államtitkár és Marx János, a Máv. elnökgazdátja keresték fel az új minisztert.

* **P. Tomcsányi Nagyváradon.** A magyarországi Jézustársasági atyák méltán nagyhirű és nagy tudományú tagja és vezérférfia *P. Tomcsányi* Lajos a kiváló apologita a jövő héten Nagyváradra jön, hol a növendékpapoknak fog szentgyakorlatokat tartani. Ezuttal városunk kath. intelligenciájának is lesz alkalma meghallgatni a kiváló szónokot, ki *három konferencia beszédet* fog tartani a művet kath. közönség számára s ezenkívül az Oltáregylet és a kath. nővédő egyesület tagjaihoz is fog intézni egy kis allocutiót. Reméljük hogy Szent László városának kath. közönsége örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy Tomcsányi Páter beszédeiből tanulságot merítsen. Hogy e beszédek hol és mikor fogja tartani, lapunk legközelebbi számában közöljük, de már most is felhívjuk a figyelmet a ritka alkalomra.

* **Változások a püspöki udvarban.** Gróf *Sáczényi* Miklós megyés püspök udvari papjait előléptetésben részesítette. Mióta néhai Szomszecsányi püspök oldalkanonokja lemondott e tiszteről, azóta az irodagazdátói tiszt betöltetlenül maradt, sokáig maga a vikárius vezette az irodát. Most már a püspök elérkezettnek látta az időt a fontos hivatal betöltésére s e nagy jelentőségű, széleskörű ismeret és tapasztalatot kívánó állásra *Lopussny* Gyula Szt. József-intézeti alkormányzót szemelte ki, aki már régebben Ipolyi és Schlauch püspökök idejében dolgozott az aulában, azóta több mint két évtizedet az említett intézetben töltött s mindenütt kiváló nagy munkakerőnek bizonyult s mint az egyházmegyei iroda vezetőjének alkalma lesz ismereteit és tapasztalatait a püspök oldala mellett az egyházmegye javára érvényesíteni. — Helyébe *Mayer* Antal pépai tb. káplán eddigi titkár kerül a Szent József-intézetbe, mint alkormányzó s egyúttal új munkakört is kap, ő lesz ugyan a egyházmegyei számadások revisora *Mayer* Antal 16 esztendeig működött a püspöki udvarban, előbb mint igató és cerimoniárius, majd mint szentszéki jegyző, később titkár, kiváló szorgalmával érdemes szolgálatakat tett három püspöknek és az egyházmegyének. — Püspöki titkárrá és szentszéki jegyzővé *Brem* Lőrincet a közkevel-

ségű udvari papot nevezte ki a főpásztor *Brem* éveket töltött a beteg Szomszecsányi mellett, hűségesen kísérte őt minden útjára, még arra a legszomorubbra is a messi Svájéba, hol neki jutott a nehéz és szomorú feladat, hogy a püspököt halálközelmében erősítse s koporsóját, illetve hült tetemeit haza kísérje. — Végül a püspöki aula legfiatalabb, tehetséges tagját dr *Mazrek* Gyulát püspöki cerimoniáriussá nevezte ki a megyés püspök.

* **Az Országos Gyermekvédő Liga** nagyváradai Iparostanulók Otthonában egy nagyváradai illetőségű, ipari pályára lépni kívánó árva tanuló felvétetik. Jelentkezések elfogadottnak az intézet igazgatóságánál Szaroveszky-u. 15. sz. alatt.

* **Megsemmisített megyebizottsági tagválasztás.** A béli megyebizottsági tagválasztás alkalmával *Balogh* Kálmánt választották meg törvényhatósági taggá. A válasz és ellenfelebbeszédet adtak be, melynek alapján az igazoló választmány megsemmisítette a választást. A határozat ellen panaszt jelentett be a megválasztott a közigazgatási bírósághoz, mely tegnap küldte le határozatát. A bíróság az igazoló választmány határozatát jóváhagyta, azzal az indoklással, hogy *Balogh* Kálmán már 6 éve elköltözött Biharvámegye törvényhatósága területéről Nagyváradra. A törvények értelmében pedig, aki az illetékes törvényhatóság területéről két éve elköltözött, nem választható bizottsági taggá.

* **Árubódék a köztéren.** Jakab Jenő kérvényt adott be Nagyvárad városához, hogy a Bémer téren és a Szent László-téren árubódékat állíthasson fel, amelyekben csemegéket, újságokat stb. árulthasson. A városi mérnöki hivatal az árubódék felállítását ellenzi, mert a bolttulajdonosok érdekeit sérti, továbbá a Bémer-téren a Szigligeti szobrát és szökőkutat állítanak s így a tér szépségét elrontaná az árubódé, a Szent László téren pedig erre alkalmas hely nincs.

* **A piaci elővásárlás.** A drágaság csökkentésének főokát a nagymérvű elővásárlásokban vélte Nagyvárad városa, mert a kofák már korán reggel mindent összeszednek a piacon s azután drágábban adják el. Így képzett egy szabályrendeletet, amely szerint reggel 9 óráig tilos a viszonteladókknak az elővásárlás. A drágaság azonban nem csökkent, miért is a város akként módosította a szabályrendeletet, hogy az elővásárlási tilalmat csupán a baromfi és tojás piacra tartja fenn és pedig nyáron reggel 7 óráig, télen reggel 8 óráig nem vásárolhatnak a kofák baromfit és tojást. A módosított szabályrendeletet közelebbi gyűlésén hirdeti meg a város törvényhatósága.

* **A kinyuló cégtáblák alkalmazása.** Nagyvárad városi közlekedési szabályrendeletét a közgyűlés akként módosította, hogy a járdák fölé kinyuló cégtáblák újból alkalmazhatók, de csak 60 centiméter szélességben és 80 centiméter hosszban, teljesen szilárd meg erősítéssel s a cégtáblák legalább 3 méter magasságban s legfeljebb 2 méterre a faltól. Az így módosított szabályrendeletet a novemberi közgyűlésen hirdetik meg.

* **Színhazi vonatot kérnek.** Az élesdi járás intelligenciája tegnap beadványt intézett a vármegyéhez, melyben egy színházi vonat beállításának kérését kérte a kereskedelmi minisztertől. A kérvényben kifejtik a kérélmzők, hogy a falusi egyhangú farszto muoka mellett föltétlenül szüksége van az intelligenciának a szórakozásra, melynek legjobban megfelel a színház. A mai vasuti közlekedés azonban nem engedi meg, hogy a színházba bejárnak, mert a délutáni egyes vonat este 8 óra 30 perckor érkezik Nagyváradra, amikor még

Élmet se igen lehet kapni. A kérelmezők arra kéri a kereskedelmi minisztert, hogy ezt a későn érkező vonatot úgy gyorsítsák, hogy már este 7 órakor Nagyváradon legyen. Az érdekes mozgalom élén *Zathurecsky István* országgyűlési képviselő áll, kinek neve után nyomban *Férczy Imre* főszolgabíró áll, akit még százan követnek az aláírásban.

* **Karoly Ferenc József esküvője.** *Frigyes Agost* király *György* trónörökösével és *Frigyes Keresztély* herceggel tegnap este *Károly Ferenc József* főherceg esküvőjére Bécsbe utaztak, hova *János György* szász herceg és felesége már megérkeztek.

* **Visszavont felelősség.** Veiszlovits Gyula törvényhatósági bizottsági tag felelősséget adott be Nagyvárad város közgyűlésének azon határozata ellen, hogy a Rimanóczy-szálloda részére egy automobil omnibuszt rendelt meg. Ezen felelősségét Veiszlovits Gyula most visszavonta azon okból, mert időközben Nagyvárad városa kimondotta, hogy a Rimanóczy-szállodát továbbra is házilag kezeli.

* **A XI. katolikus nagygyűlés.** Az Országos Katolikus Szövetség felkérésére a XI. katolikus nagygyűlés diszelnökségét eddig a következők vállalták el: *Andor György* dr., *Apponyi Géza* gróf., *Barkóczy Sándor* báró, *Batthyány Iván* gróf., *Batthyány László* gróf., *dr. Belopotoczky Kálmán*, *Berczelly János*, *Bjelik Imre*, *Burányi Gergely* dr., *Csekolics Endre* gr., *Dessewffy Aurél* gróf., *Esterházy Mór* gróf., *Festetics Tassiló* herceg, *Forster Gyula* báró, *Fülepp Kálmán*, *Hanuy Ferenc* dr., *Hunyady József* gróf., *Kétly Károly* dr., *Lakatos Ottó*, *Magyar Gábor*, *Majláth György* gróf., *Pallavicini Ede* gróf., *Pechata Endre*, *Pejacsevich Mikó* Endre gróf., *Rajner Lajos*, *Rajó Sándor*, *Révay Ferenc* báró, *Sághy Gyula* dr., *Somsich Béla* gróf., *Széchenyi László* gróf., *Széchenyi Emil* gróf., *Szinyei Mór* József dr., *Sztrencsányi Lajos*, *Takács Menyhért*, *Tóthossy Béla*, *Wandisch Graetz Lajos* herceg, *Zelénski Róbert* gróf., *Zichy Ráfael* gróf., *Zubriczky Aladár* dr.

A XI. katolikus nagygyűlés előkészítő bizottsága, melynek tagjai *Várady L.* Arpád, *Glesswein Sándor*, *Zlinszky János*, *Zsemberv István* az Országos Katolikus Szövetség elnökei, *Hindy Zoltán* igazgató, *Mihályfi Akos*, *Ernst Sándor*, *Szebeny Antal*, tegnap ülést tartott, melyen a 3. nyilvános ülése előadási sorozatát állapították meg s a szakosztályok beosztását tárgyalták. A nagygyűlés világi szóvivői: *Apponyi Albert* gróf., *Zichy Aladár* gróf., *Ghillány Imre* báró, *Simonyi Semadám Sándor* dr., *Szemlér József* dr.

* **Halálozás.** Résztvétel értesülünk egy jótékonylelkű matróna elhunytáról. Örv. *Grásli Antalné* szül. *Kny Terézia*, léte 87. évében tegnap délelőtt meghalt. Az elhunyt férje Nagyváradon előkelő kereskedő volt. Halálát testvérei: *Kny Antal* kanonok és *Kny Katalin*, valamint nagyszámu rokonság gyászolja. Temetése holnap szombaton délután 4 órakor lesz a Szigligeti utca 5 számú háznál, a requiemet pedig hétfőn délelőtt 9 órakor tartják meg az olaszii plébánia templomban.

* **Közütak törzskönyvelése.** A kereskedelmi miniszter az állami közütak törzskönyvelését rendelte el. A nagyváradai államépítészeti hivatal előmunkálatai nyomán a Nagyváradon keresztyélvönülő utzakasok törzskönyvelését tegnap eszközölte a kiküldött bizottság, amelyben résztvettek: a polgármester képviselőjében *Juricskay Barna* tb. tanácsnok, *Varró Domokos* műszaki tanácsos, *Rimanóczy Kálmán* és *Köszeghy József* v. főmérnök. A törzskönyvelés során megállapították, hogy az államépítészeti hivatal szabályosan vezette át az utakat. Minthogy azonban a keresk. miniszter már 1908-ban hozzájárult ahhoz, hogy a város területén átkelő utzakaszt a város tulajdonába át-bocsássa, most kéri, hogy ezek a város nevére telekkönyvvezetessenek is.

* **Harminohárom kolera olasz város.** A belügyminiszter tegnap értesítette az alispánt, hogy az Olaszországból jövő utasokat megfigyelés alá kell venni. Az értesítés szerint Olaszországban harminohárom város van jelenleg kolera által megfertőzve. Kolerával fertőzött Róma, Nápoly, Velence, Ancona városok.

* **Gyermekjátzóterek létesítése.** A nagyváradai Gyermekbarát egyesület legutóbbi üléséből átiratot intézett Nagyvárad városához, amelyben kérte, hogy a kisebb gyermekek részére Széles-utcán, a Bunyitai-ligetben és a Rhédey kertben létesítsen gyermekjátzó tereket s fedett helyeket építtessen ezekhez. A városi mérnöki hivatal helyesli a kérelem teljesítését, de a Templom-térre is szükségesnek tart egy ily játzóteret. A Bunyitai ligetben és a Rhédey kertben könnyű ilyeneket berendezni, Széles-utcán és a Templomtéren azonban sertesek és más lábas jószágok is járnak, s ezért a játzótereket parkírozni és bekeríteni kell előbb. Fedett csarnokra azonban nincsen szükség. A játzóterek létesítésének költségeiről már az 1912. évi költségvetésben kell gondoskodni.

* **Automobilok a tűzoltóknak.** A nagyváradai tűzoltóság részére automobil feckendő és automobil szerkocsi beszerzését határozták el s az árlejtést meg is tartották. Csakhogy az ajánlatok között volt benzin motorra és villamos motorra berendezett. Hogy melyik a csilyszerűbb, ennek tanulmányozása céljából *Lukács Odón* tűzoltóőparancsnok, *Köszeghy József* főmérnök és *Grácz Lajos* tűzoltóőparancsnok kint jártak Németországban, de mikor hazajöttek, még kevesebbet tudtak, mint azelőtt; mindháromnak külön-külön véleménye volt. Azóta eltelt pár hónap, míg tegnap a főmérnök bejelentette a tanácshoz, hogy most már megtalálták a vélemény-harmóniát s mindhárom egyenlő véleményeként beterjeszti, hogy a következőket ajánlják: Szerezzen be a város a Magyar Waggon- és gépgyár társaságtól (Győr) egy benzin motoros automobil tűzfecskendőt, 28,207 koronáért, amely benzimotozros automobilra egyazon benzin által hajtott Pittler-féle körforgó szivattyu van szerelve. A szivattyu percnként 600 liter víz teljesítő képességű. Továbbá a Vereinigte Feuerwehrgsräte Fabriken cégtől (München) egy darab elektrohajtású automobil szerkocsit, 30,500 koronáért, 12 emberre és a tűzoltó szerekre felszerelve. Ez a vélemény olyanforma, mint a kecske és a káposzta meseje s mivel oly hosszú idő óta érett össze, semmi biztosítékot nem látunk arra, hogy a kérdés azáltal valóban a város előnyére lesz megoldva.

* **T rjed a vörheny.** *Pusztajlak* és *Geszt* községekben a vörheny oly nagyarányokban lépett fel, hogy a főszolgabíró kénytelen volt az iskolákat és óvodákat bezárni. A járványról tegnap tettek jelentést az alispánnak.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezetel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezze be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. löporáruda. Telefon 269. Nagyvárad, Rákóczi-ut.

x **ELADÓ ebédlő berendezés, fotelek és lámpák Szt. János-utca 14.**

* **As izei szép őszi napokat** legkellémesebben **CSÁKY SÁNDOR** terített asztalai mellett tölthetjük el, (vasut-állomási repülő-híd hegyoldali lejárójánál) hol mindenkor tisztán kezelt kitűnő hegyi borok, izletes jó magyar konyha áll a t. közönség rendelkezésére. — Minden szerdán este friss flecken-sült. — A t. közönség szives pártfogását kéri **Csáky Sándor** vendéglős.

x **Október havában** megjelenő magyar és német folyóiratok nagy választékban érkeztek. Kérjen mutatványszámot! **Benkő Artur**. Telefon 870.

x **Csillár és fémáru gyártási telep:** Nagyvárad **Iroda s raktár Szt. János-utca 1. Bémér-tér 3. Telefon 556.** Készítik a legizlesebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petróleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; villamos motor, világítási és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló műszakkal **SPEZERN ADOLF.** 33

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól, Bóvli árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

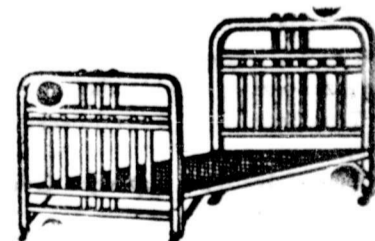
nálam az ellsmert olcsó áron szerezhethet be.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czégre!

Vas és rezbutor

gyári raktári

Szakerényagy 3 matraccal 20 korona

Sodronybetát 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekagy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Cornevillei harangok
Szombat: Az ezred apja.
Vasárnap délután: János vitéz, este: Az adjutáns.

Az ezred apja.

A nyári szinkörben Tapolcai és Vendrei vendégszereplése alkalmával került színre ez az igazi nyári bohóság, amely azonban alaposan megnevetette a komoly bérő publikumot is. Erdekes volt Aranyossy Nusinak, a derék színházi pénzáros, a közkedvelt Aranyossy bácsi unokahugának fellépése. Igen temperamentumos, szép megjelenésű kis színész, kellemes hanggal és igen ügyes, nagy rutinra valló játékkal. Általános tetszést aratott.

Az összes szereplők igen jók voltak, de különösen jók Sik és Tóth Elek. A harmadik felvonásbeli apacstánc izléstelensége mellett nagyon rosszul is sikerült. Ugyanezen felvonásban a szinpadra került zongorát jelképezni akaró roncs olyan botrányos látványt nyújt, hogy a mucsavidéki szintársulat szégyelne vele — befűteni. Hogy tűri meg a raktárban a mi jóízűsű direktorunk? —

EGYESÜLETEK.

A Kath. Kör Fetser püspöknél.

A nagyváradai Katolikus Kör választmányi ülését tartott tegnap dr. Vucskics Gyula egyházi alelnök elnöklése alatt, amelyen jelen voltak: Dus László, Szilágyi Dózsa, Géczy Lajos, Schuch Károly, Vattay József, dr. Hoványi Gyula, Imrik S. Zoltán, dr. Krüger Aladár, Böszörményi Géza, Sürger Bertalan, Balázsovics Rezső és dr. Imrik Gusztáv.

A tanácskozás tárgyát főként az képezte, hogy miként üdvözölje a Kör egyik kiváló alapítóját és azóta is állandó jótevő támogatóját: Fetser Antal felszentelt püspököt, legmagasabb kitüntetésre alkalmasból. A választmány elhatározta, hogy a kitüntetett főpapot vasárnap délután testületileg üdvözli.

Az üdvözítő beszédet Dus László nyug. városi főügyész, világi alelnök tartja a kör nevében. A tiszteletesen a választmány tagjai kívül a kör tagjai is részt vehetnek.

Ezután az elnök bejelentette, hogy P. Tomcsányi Lajos Jézus-társasági atya, a jövő héten Nagyváradra érkezik, s három napon konferencia-beszédet tart, főleg a kör tagjai és ezek családtagjai részére. Erre külön meghívókat kapnak a kör tagjai.

Végül az irodalmi és művészi osztály elnöke bejelentette, hogy a téli szeszorra már megtette a szakosztály az előkészületeket s november 7-én lesz ez első vetítő-est a kör helyiségében.

Új tagul felvették Lipsey Gyulát, az Orsolya-zárda lelkészét.

Igazságszolgáltatás.

A cseklési hitbizomány ügye. Tegnap tárgyalta a budapesti kir. ítélőtábla azt az országos hírű családi pört, amelyet Eszterházy Miklós herceg és az Eszterházy grófok pápai tatai és csákvári ágai indítottak Eszterházy Károly gróf ellen a cseklész-szempei hitbizo-

mány jogának megállapítása miatt. A törvény szerk kimondta, hogy telpereseknek van ugyan várományosi joguk, de a legközelebbi várományosi jog nem őket, hanem Eszterházy Károly grófot és annak ágát illeti meg. Felelősség folytán az ügy a kir. táblához került, amely kimondta, hogy Eszterházy Miklós hercegnek és tásaiknak a hitbizományban várományosi joguk nincs. Tehát Eszterházy Károly gróf, aki másfél évvel ezelőtt a hitbizományt olyan romantikus módon foglalta el, annak továbbra is ura marad.

NYILTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és diszúvegezési műintézete.

Üvegcsiszoló és tükör árujár.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok diszúvegezések
készítésére, művészies és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás) 6

Azonban a megholtak kárpótló nemeslelkűsége folytán, gazdagok vagyunk; ne kárhoztassuk tehát ama cselekedetét, melylyel valószínűleg önmagának okozott legnagyobb fájdalmat.

Helén gondolatokba merülve hallgatott; aztán, szelid szeméit félénken Miksára emelve mondá:

— Ah, szinte szeretném, ha téged gazdaggá nem tett volna.

— Miért szeretném azt? kis bohó! — kérdé jegyese mosolyogva.

— Eddig hly jól illettünk egymáshoz — mondá Helén csendesen — és én soha sem gondoltam arra, hogy te jobb nő is kaphatnál, mint én vagyok . . .

— Helén! — vágott szavába Miksa komolyan — és te most ilyesmit gondolhatnál?

— Nem, kedves Miksám! nem akarok gondolni, — mondá a leány magához térve, — mert az ily gongolatok fának neked és sértenék hű szivedet. Inkább örülök azon szerencsén, melyet te, kedves, szeretett barátom, oly méltán megérdemelsz.

Miksa szeméi még elragadtatva nyugvának menyasszonyának szelid, ismét gyermeki-vidor arcán, midőn atyja összehajtá a végrendeletet és az asztalon keresztül kezét nyújtá fiának.

— Oly karácsonyi ajándékot hoztál nekem, kedves fiam! melylyel egy fejedelem is meg lehetne elégedve.

Antoinette, kedves, jó nő! most már hát-raleve napjainkat mindazoknak gondtalan élvezetében fogjuk tölthetni, melyek az életet szépiik s szeméinket egykor ama boldogító tudatban fogjuk behunyhatni, hogy Miksa soha sem fogja ismerni ama gondokat, melyek a mi főkép a te napjaidat, és s jó feleségem, anynyiszor megkeserítették.

A báró csak ritkán szólt szeliden és gyöngéden nejéhez, de ha ez történt, csak annál mélyebb hatása volt minden szives szavának.

Most is örömkönyök csillogtak a báróné szemében és hálás szeretettel viszonzta férjének ritka ölelését.

De önzetlenségében, még saját örömei közt is fájt neki az, hogy a báró csak egy kis szerencsekíváratot sem intézett a szerény Helénhez.

Ugy tetszett neki, hogy az ő gyömlényének és Miksa menyasszonyának teljes joga van a mai est örömehez; azért sajátos jószívűségével sietett helyrepolitni férje mulasztását.

(Foly. köv.)

TÁVIRATOK.

Öngyilkos joghallgató.

Budapest, okt. 19.

(Saj. tud.) Szpányik Antal joghallgató ma délután fél három órakor mellbe lölte magát. Az öngyilkosság oka anyagi zavar volt.

Borzalmas bányakatasztrófa.

St.-Etienne, okt. 19.

A robbanás idején harminc munkás volt a szénbányában. Ezek közül kettőt sebekkel borítva napvilágra hoztak. Délután négy órakor a vállalat munkája hat mérnökkel és harminc főnyi mentőcsapattal leszállt a bányába. Éjfélig huszont hat halottat hoztak fel, köztük egy mérnököt is.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapest

A gabona-tőzsdén tegnap kissé szilárd volt az irányzat. Készárúk forgalom huszezer mázsa 5 fillérrel magasabb árak mellett.

Határidők sárlata:

Októberi buza	— — — —	12.01
Áprilisi buza (1912)	— — — —	12.17
Októberi rozs	— — — —	10.40
Áprilisi rozs	— — — —	10.55
Októberi zab	— — — —	9.62
Áprilisi zab	— — — —	9.72
Májusi tengeri (1912)	— — — —	8.67

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	831.50
Osztrák hitelrészvény	— —	636.25
Jelzálogbank	— —	483.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	568.—
Salgótarjáni község	— —	674.—
Osztrák államvasut részvény	— —	719.—
Közuti vasut	— —	789.—
Beocsini cement	— —	—
Rimamurányi vasmű	— —	619.—
Városi vasut	— —	415.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

**KÁLYHA
TÁLCZÁK
ELLENZÖK
FAKOSARAK
SZENTARTOK
NAGY
VÁLASZTÉKBAN**

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében N. Várad, Rákóci-ut.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVARAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Meghívás.

A **Tulkaik földbérlo szövetkezet** 1911. évi október 31-én délelött 10 órakor a község házában tartja meg alapszabályai 24. §-a alapján

évi rendes közgyűlést, melyre a szövetkezet tagjait az alapszab. 26. §-a értelmében meghívom.

Tárgysorozat:

1. Az 1910—1911. évi üzleteredményről szóló igazgatósági jelentés tárgyalása és elfogadása.
  2. A felügyelőbizottság jelentése az évi mérleg- és üzleteredmény számláról.
  3. Az 1910—11. évi zárszámadások megvizsgálása és jóváhagyása.
  4. A mérleg megállapítása.
  5. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság, s a pénztárnok részére a felmentvény megadása.
  6. Igazgató-elnök és a pénztárnok lemondása, s helyük választás utáni betöltése.
  7. A felügyelőbizottság választása.
  8. Esetleges indítványok.
- Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság által megvizsgált és jóváhagyott zárszámadás és évi mérleg a község házában kifüggesztett és bárki által megtekinthető. — A szövetkezet tagjainak száma: 226., üzletrészek száma: 297. Tulka, 1911. évi október 18-án.

Kiss Ferencz,
igazgató-elnök.

Értesítjük

igen tisztelt vevő közönségünket, hogy legújabb kicsinybeni elárúsító üzletünket

Zöldfa-utca 7. sz. alatt

Dr. MUNK házban megnyitottuk.

Moskovits Farkas és Társa

czipő és csizmagyár r.-t. Zöldfa-utcai fióküzlet.

Legnagyobb választék férfi, női és gyermek czipőkben!

Egységes szabott gyári árak!

TELEFON!

Megérkezett

a nagy czipő szállítmány, az első nagyváradai selejtes czipő áruházba, ahol minden fajta czipő **igen olcsó árban kapható.**

Belvárosi Takarékpénztár épület, Barcs-palota.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözpart, Lévay-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 > francia szájviz	25 >
1 > száj szagtalanító	50 >
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 >
8 > Thymol	20 >
1 > Stomatin	20 >
1 > téglés Odontin togpaszt	50 >
1 drb Odontin betét	35 >
1 üveg Picavan	98 >
1 üveg Bay Rum	85 >
1 > Jera violette brillantín	30 >
1 > francia brillantín	15, 22, 35 >
1 > folyékony brillantín	50 >
1 > valódi dió olaj	15 >
1 > > > kivonat	75 >
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 >

1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.
1 tégely Margit crém	40 >
1 > Diana crém	65 >
1 drb Dianna szappan	65 >
1 dob Lickner puder	38 >
1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >
1 üveg amerikai petrol	50 >
1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt >
1 fekete champos	12 >
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >
8 drb francia ibolya szappan	50 >
1 > Kielhauser ibolya glicerin szappan	28 >
1 > Speick szappan	28 >
1 > Windsor szappan	38 >
1 tubus kaloderma	28 >
1 > Beloderma kézfinomító	30 >
1 üvegtégely tejerém	30 >

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 > 50 >
1 valódi serte hajkefe	70 >
1 dublé bajuszkéfe	20 >
1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 körömkéfe	05 >
1 surolókefe óriási	20 >
1 surolókefe kisebb	10 >
12 drb Royal angol czipő crém	96 >
1 drb czipőcrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > czipőfényesítő flanel	20 >
1 > Jurigatem Zománc	30 >
1 mtr vörös gumiső	60 >
Egyegyed Ko Brunz watta	35 >

805

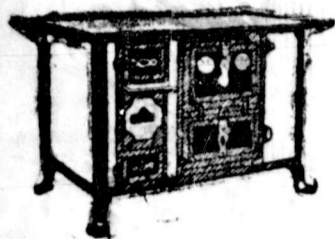
Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árákról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és díszműlakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos lömegárúk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Dajkovits E.

fényirodájában

Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása

utólérhetetlen.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó
munkát, u. m.: matt és fényezett
szobaberendezések, konyhabutorok
készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

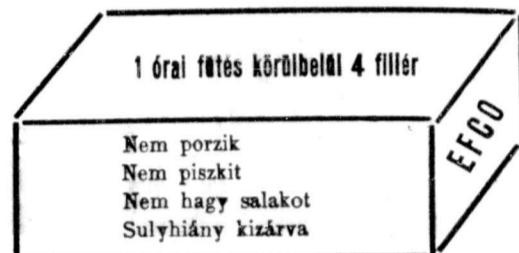
192

E F C O

Porosz-szalon készítettéglá

a legkiválóbb

fűtőanyag

100 darab házhoz szállítva

5 korona.

Kizárólagos képviselő

Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája

Szacsavay-utca 81. sz.

Telefon 323.

Videki megrendelést pontosan eszközöl.

Vas- és Rézipar r.-t. Nagyvárad

Telefon Gyártelep 1015.

Telefon Városi raktár.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a

Rákóczi-ut 13-ik szám alatt

Weiszlovits - palotában

vas- és rézbútor kiállításunkat

folyó hó 15-én megkezdjük. Raktáron

tartunk a legszebb és legjobb kivitelű

árakat. Eredeti gyári árban árusítjuk.

A szabadalmazott Éden-palota kizárólagos eladási helye!

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, a megtekintés vételkényszer nélkül
maradunk Teljes tisztelettel

Vas- és rézipar R.-T.